

- **Educație și formare:** doctor în științe juridice, specializarea Drept execuțional penal; absolvent al Facultății de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu” din București; absolvent al masterului Științe penale organizat de Facultatea de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu” din București; absolvent al cursurilor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă organizate de către Colegiul Național de Informații „Mihai Viteazu” din București.
- **Experiență profesională:** Asistent universitar, disciplina Drept execuțional penal, Departamentul de Științe penale al Facultății de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu” din București; Fost consilier personal la cabinetul secretarului de stat, Ministerul Afacerilor Interne; Fost consilier personal al viceprim-ministrului pentru securitate națională al Guvernului României, Ministrul Afacerilor Interne.
- **Activitate de cercetare științifică: Articole:** *The Regime for the Execution of Penalties by Political Prisoners in Romania During the Communist Period*, în LESIJ-Lex ET Scientia International Journal nr. XXVII, vol. 2/2020, pp. 152-160; *Considerations on Re-Socialisation, Social Reinsertion and Recovery Through Education*, în CKS Journal 2019, pp. 144-148; *The Concept of Social Reintegration in Romania after 1989*, în CKS Journal 2019, pp. 149-155; *Brief Overview on the Penitentiary System-Less Common Aspects*, în LESIJ-Lex ET Scientia International Journal nr. XXV, vol. 2/2018, pp. 233-239; *The Role of Remote Sensing in Combating Terrorism and Ensuring State Security*, în LESIJ-Lex ET Scientia International Journal nr. XXIV, vol. 1/2017, pp. 97-104; *Occupational Therapy – Possible Solution for Preventing the Breach of Criminal Law and Socially Reintegrating Offenders*, în LESIJ-Lex ET Scientia International Journal nr. 2/2017, pp. 136-144.

CONSTANTIN MARC NEAGU

RESTAURAREA PERSONALITĂȚII POZITIVE PRIN APLICAREA SANȚIUNILOR DE DREPT PENAL

Universul Juridic
București

-2022-

din care să rezulte ponegrirea națiunii și culturii noastre și îndoiala față de înțelesul contractelor încheiate cu noi. În munca de propagandă trebuie implicați și băștinașii, folosindu-ne de ură care există împotriva acelor organizații;

39. Se va da o atenție deosebită construcției și reconstrucției drumurilor, podurilor, a căilor și rețelelor de legătură, indiferent cât de îndepărtate sau inaccesibile ar fi, ca, în cazul în care este nevoie pe o intervenție armată, locul rezistenței sau al concentrării forțelor reacționare să fie accesibil din toate părțile;

40. Trebuia ca reprezentanții opoziției politice să fie închiși. Se va încerca prin toate mijloacele racolarea acelor opozanți care se bucură de stimă populației băștinașe. Dacă nu cedează, trebuie compromiși prin campanie de denigrare. Înainte ca ei să se întărească în conștiința maselor, trebuie lichidați prin așa numite «întâmplări neprevăzute» sau închiși sub acuzația de crimă de drept comun. Numai în cazuri cu totul speciale se admit procese politice, care vor fi ținute sub acuzația de «înaltă trădare»;

41. Trebuie împiedicată cu orice preț reabilitarea celor condamnați în procese politice. Dacă această reabilitare devine inevitabilă, se admite doar cu condiția ca acel caz să fie considerat o greșală judecătorească, condamnatul nu va fi judecat, ci doar grațiat; nu va avea loc reluarea procesului, respectiv autorii judecății greșite nu vor fi convocați;

42. Se interzice judecarea sau chiar criticarea publică a acelor conducători numiți de către partid, care prin activitatea lor au produs pierderi sau au trezit nemulțumirea angajaților. În cazuri drastice se recheamă din funcție, fiind numiți în poziții similare sau superioare. La sfârșit, trebuie puși în funcții de conducere și ținuți în evidență drept cadre de rezervă pentru perioada schimbărilor ulterioare;

43. Se aduc la cunoștința publicului procesele acelor persoane cu poziție de conducere (în primul rând din cadrul armatei, ministerelor, serviciilor importante, cadrelor didactice) care sunt învinuite de atitudine împotriva poporului, socialismului, industrializării. E o acțiune ce atrage atenția maselor populare;

44. Se va căuta ca acei care lucrează în diferite funcții indiferent cât de mici, să fie schimbați și înlocuiți cu muncitori cu cea mai mică pregătire profesională, necalificați;

45. Trebuie ca la facultăți să ajungă cu prioritate sau în mod exclusiv, cei ce provin din cele mai joase categorii sociale, cei care nu sunt interesați să se perfecționeze la nivel înalt, ci doar să obțină o diplomă”.

Cuprins

ABREVIERI	5
CAPITOLUL I	
POLITICILE REPRESIVE FOLOSITE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN ALTE ȚĂRI SOCIALISTE PENTRU ESTOMPAREA SAU ELIMINAREA ELITELOR ȘI PERSONALITĂȚILOR CE SE OPUNEAU COMUNIZĂRII ȘI TRENDULUI SOCIALIST	
§1. Sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial și mimetismul în concepția represiunii penale după politica penală sovietică. Lagărul comunist european	7
§2. Situația la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial în Ungaria	13
§3. Situația la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial în Germania de Est (R.D.G.).....	14
§4. Situația la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial în Polonia.....	18
§5. Situația după cel de Al Doilea Război Mondial în Cehoslovacia.....	21
§6. Mecanisme juridice de represiune politică în România	22
§7. Partidul, securitatea și penitenciarul, trioul implementării politicii sovietice	39
CAPITOLUL II	
LEGISLAȚIA REPRIMĂRII ÎNTRE ANII 1950-1964 ÎN ROMÂNIA	
§1. Considerații preliminare	46
§2. Politica penală, instrument al represiunii prin crearea unor aparențe de legalitate în activitatea de reeducare	47
§3. Aspectele care se desprind din analiza legislației de reprimare politică și de reeducare prin muncă.	51
CAPITOLUL III	
COORDONATELE REEDUCĂRII CONDAMNAȚILOR ÎN PERIOADA TOTALITARĂ ÎN CARE A FOST APLICATĂ LEGEA NR. 23/1969	
§1. Scurtă prezentare a problematicii reeducării.....	54
§2. Reeducarea prin muncă a persoanelor condamnate în perioada totalitară	55
§3. Concepția statului socialist privind reeducarea persoanelor care săvârșeau contravenții la regulile de conviețuire socială.....	61

§4. Introducerea muncii forțate prin condamnare la muncă corecțională.....	66
§5. Determinarea condamnărilor să muncească prin aplicarea prevederilor legale.....	73
§6. Recompensarea celor care munceau sărguincios.....	76
§7. Recompensarea prin hrană mai bună a celor care se evidențiau în muncă.....	78
CAPITOLUL IV	
MODALITĂȚI FOLOSITE PENTRU CREȘTEREA POTENȚIALULUI ACTIVITĂȚII DE RESOCIALIZARE A CONDMNAȚILOR.....	
§1. Calificarea la locul de muncă.....	81
§2. Activitatea de școlarizare și organizarea de activități cultural-educative cu deținuții.....	83
§3. Conținutul activităților de pregătire școlară.....	84
§4. Paleta activităților culturale desfășurate în penitenciare.....	87
§5. Reeducarea prin sancțiuni disciplinare.....	90
CAPITOLUL V	
PROFILUL PSIHOLOGIC, CARACTERIAL, CATEGORII DE RISC ȘI PERICOLUL INFRAȚIUNILOR SĂVÂRȘITE.....	
§1. Scurtă caracterizare a populației din penitenciare în epoca totalitară.....	95
§2. Trăsături privind profilul moral al infractorilor din perioada epocii totalitare.....	97
CAPITOLUL VI	
CONCEPTE NOI ȘI VECHI ÎN ABORDAREA RESTAURĂRII PROFILULUI POZITIV AL PERSOANELOR SANȚIONATE PENAL.....	
§1. Considerații preliminare.....	101
§2. Resocializarea, reinsertia socială și recuperarea educativă.....	107
§3. Conceptul de reintegrare socială în România după anul 1989.....	115
3.1. Soluțiile educative oferite de Recomandarea nr. R(89)12 a Consiliului de Miniștri al statelor membre al Consiliului Europei cu privire la educație.....	115
3.2. Schimbări în normele execuțional penale cu privire la activitatea de resocializare după anul 1989.....	117

CAPITOLUL VII	
SANȚIUNILE PENALE PRIVITE PRIN PRISMA REALITĂȚILOR SOCIALE ȘI EFECTELE ACESTORA ÎN PROCESUL DE REEDUCARE A CONDMNAȚILOR.....	
§1. Considerații preliminare.....	128
§2. Sistemul sancțiunilor penale în noul Cod penal și reglementarea executării acestora.....	132
§3. Reglementarea executării tuturor tipurilor de sancțiuni penale conform cu unele principii noi care conduc la sporirea eficienței respectării legii și ridicării potențialului de reeducare:.....	133
§4. Reformarea sistemelor de executare a sancțiunilor penale în conformitate cu rezultatele dezvoltării științelor sociale și a tehnologiei informațiilor și cunoașterii:.....	134
CAPITOLUL VIII	
SOLUȚII DE ÎNDREPTARE A CONDUITELOR DEVIANTE PRIN APLICAREA MĂSURILOR ALTERNATIVE. PERSONALIZAREA SANȚIUNII.....	
§1. Considerații preliminare.....	150
§2. Renunțarea la aplicarea pedepsei – eficiența educativă.....	153
§3. Amenda – pedeapsă principală neprivativă de libertate.....	160
§4. Amânarea aplicării pedepsei.....	165
§5. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	180
5.1. Noțiuni, trăsături, condiții de aplicare.....	180
5.2. Acordul privind munca în folosul comunității.....	184
5.3. Realizarea resocializării condamnatului prin executarea conținutului suspendării executării pedepsei sub supraveghere.....	185
§6. Liberarea condiționată.....	193
6.1. Noțiuni, trăsături, aplicabilitate.....	193
6.2. Liberarea condiționată, elemente pro și contra resocializării.....	197
6.2.1. Resocializarea condamnărilor la detențiune pe viață prin aplicarea liberării condiționate.....	197
6.2.2. Resocializarea condamnărilor la pedeapsa închisorii prin aplicarea liberării condiționate.....	210
CAPITOLUL IX	
REMODELAREA PERSONALITĂȚII POZITIVE A PERSOANELOR CE EXECUTĂ PEDEPSE PRIVATIVE DE LIBERTATE PRIN PROGRAME ȘI ACTIVITĂȚI SOCIO-EDUCATIVE, INSTRUIRE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALIZARE.....	
	221

§1. Penitenciarele românești în plină transformare legislativă și structurală	221
§2. Sistemul de organizare instituțională pentru desfășurarea activităților socio-educative în locurile de deținere	228
2.1. Serviciul de reintegrare socială din penitenciar	228
2.2. Activitățile socio-educative și culturale	232
2.2.1. Cunoașterea deținuților	232
2.2.2. Adaptarea la viața din locul de deținere	236
2.2.3. Programele de instruire, muncă, educație și profesionalizare	237
2.2.4. Rolul bibliotecii și al cercetării științifice în resocializarea persoanelor condamnate	250
2.2.5. Activitățile moral-religioase din locurile de deținere, pentru remodelarea personalității pozitive	254
2.3. Activitățile de resocializare a femeilor condamnate	258
2.4. Elemente formative privind minorii infractori existenți în centrele de resocializare	264
2.4.1. Centrul de Detenție Craiova	265
2.4.2. Centrul de Detenție Brăila - Tichilești	266
2.4.3. Centrul Educativ Târgu Ocna	268
2.4.4. Centru Educativ Buziaș	271
2.4.5. Probleme de urmărit în problematica tinerilor și minorilor	273
 CAPITOLUL X	
CONCLUZII ȘI PROPUNERI	276
 BIBLIOGRAFIE	285
I. Bibliografie primară (tratate, cursuri, monografii)	285
II. Bibliografie secundară (articole, studii, conferințe)	289
III. Legislație (națională, internațională)	295
IV. Bibliografie online	302
V. Alte surse (jurisprudență, rapoarte)	304
 ANEXA	306

Librăria ta de carte de specialitate juridică, economică și business

Din 2008 suntem
 alegerea lor...

TU?

Cursuri universitare • Tratate • Monografii • Coduri • Legislație • Jurisprudență • Reviste de specialitate

www.ujmag.ro

Bd. Iuliu Maniu nr. 7, clădirea Cotroceni Business Center corp C,
 sector 6, București (lângă AFI MALL)

021.312.22.21 | 0733.673.555 | comenzi@ujmag.ro

H.C.M.	Hotărârea Consiliului de Miniștri
D.G.P.	Direcția Generală a Penitenciarelor
M.A.I.	Ministerul Afacerilor Interne
H.G.	H.G.
n.a.	nota autorului
op. cit.	opera citată
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
p./pp.	pagina/paginile

Capitolul I

Politicile represive folosite în România și în alte țări socialiste pentru estomparea sau eliminarea elitelor și personalităților ce se opuneau comunizării și trendului socialist

§1. Sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial și mimetismul în concepția represiunii penale după politica penală sovietică. Lagărul comunist european

Ieșirea României din cel de Al Doilea Război Mondial și-a pus amprenta asupra sistemului de represiune penală ca urmare a politicilor externe stabilite de învingători prin pacea de la Paris, unde U.R.S.S. și-a impus voința în calitate de învingător în fața țărilor ce au luptat împotriva sa, neținând seama de contribuția deosebit de importantă adusă de armata română¹ și de efortul imens de război suportat de populație² pentru învingerea armatei hitleriste.

---

¹ România a început campania de eliberare la 23 august 1944 și a terminat-o la 12 mai 1945, folosind un număr de 538.000 militari cu tehnică de luptă, din care s-au pierdut 169.882 vieți omenești. S-au forțat 20 masive muntoase, 12 cursuri de apă, 3821 localități eliberate, dintre care 53 orașe. Cu cele 38 divizii ale armatei române s-au dat lupte deosebit de grele pentru eliberarea Budapestei și în munții Tatra, iar în cele 260 de zile de război de eliberare România a scurtat cel de al doilea război mondial cu cel puțin 6 luni, deși la Paris nu a fost recunoscut statutul său de aliată cu eliberatorii (conform https://ro.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A2nia_%C3%AEn_al_Doilea_R%C4%83zboi_Mondial, accesată în data de 08 mai 2017).

² 1. Legislație împotriva speculei ilicite și a sabotajului: Legea nr. 740/1940 stabilește crimele de sabotaj pentru care se aplicau pedepse cu muncă silnică pe timp limitat, sau internarea în lagăr până la un an; Legea nr. 396/1941 cu privire la activarea producției, regimul prețurilor, reprimarea speculei ilicite și a sabotajului a creat un cadru mai aspru de pedepsire; 2. Legislație împotriva cetățenilor români de etnie evreiască (legile românizării): Decretul din 17 nov. 1940 de trecere în proprietatea statului a averilor evreiești; Decretele-legi din 5 nov. 1940 de confiscare a morilor, fabricilor de spirt, imobile; Legea nr. 254/1941 (M. Of. nr. 74 din 28 martie 1941); 5. Introducerea pedepsei cu moartea pentru unele infracțiuni: Legea din 6 februarie 1941 – deținerea de arme și muniții sau explozibili; Legea nr. 687 din 17 septembrie 1942 privind sabotajul întreprinderilor; 6. Legi de reabilitare a participanților la rebeliunea legionară: Legea nr. 19 apr. 1941 suspendarea pedepselor până

Sistemele politice fiind influențate de politica penală sovietică, stabilirea conducerii de stat și de partid din afara țării care au intrat în „lagărul socialist”, a dus implicit la elaborarea unor politici penale orientate spre lupta de clasă, dictatura proletariatului, colectivizarea agriculturii, eliminarea intelectualității și a preoțimii.

Legislația penală a fost la rândul ei, creată în scopul eliminării din societate sau anihilarea pe timp îndelungat a unor persoane, categorii sociale sau clase sociale, care nu erau de acord cu comunizarea țării, cu desființarea proprietății private, cu etatizarea tuturor mijloacelor de producție, a băncilor, a comerțului, a transporturilor de orice fel, a exploatarea resurselor, a reorganizării staliniste a statului, a culturii și a învățământului, a sistemului de sănătate și de protecție socială³.

O apărare deosebită prin mijloace de drept penal a fost orientată spre avutul obștesc (de stat) și a politicii partidului devenit exponentul clasei muncitoare, a intereselor Uniunii Sovietice pentru recuperarea datoriei de război și sovietizarea economiei.

În aceste condiții legea penală a fost unul dintre instrumentele folosite în modul cel mai intens, iar instituțiile create pentru aplicarea acesteia au oglindit față politica represivă.

Tribunalele poporului, înființarea securității, înființarea miliției, reorganizarea Direcției generale a lagărelor, penitenciarelor și coloniilor de muncă, organizarea domiciliilor obligatorii în Bărăgan, înființarea șantierului Canalului Dunăre-Marea Neagră, judecarea cu publicitate lărgită și propagandă media a „criminalilor de război” și a „dușmanilor poporului”, au reprezentat gândirea conducătorilor țării din acele timpuri, care a condus la un adevărat gulag românesc, fenomen în care au pierit peste 2 milioane de cetățeni români de toate categoriile. Au fost înființate tribunale ale poporului la București și Cluj care au funcționat până la 28 iunie 1946 fiind anchetate 2700 persoane pentru crime de război, fiind condamnate 668 persoane, 100 condamnați la moarte prin împușcare, 163 la detențiune pe viață, ceilalți la pedepse între 10 și 25 de ani de închisoare³.

la 5 ani a celor care au participat la rebeliunea legionară; Legea nr. 652 din 16 iunie 1941 reabilitare a militarilor activi și concentrați care se disting pe front; Legea nr. 831 din 16 noiembrie 1942 grațierea unor infractori de drept comun pentru înrolare pe front; 7. Regulament asupra regimului de executare a pedepselor și a măsurilor de siguranță prin Decret-Regal nr. 1439/1938 cu modificări în 1940 prin Decretul-lege nr. 2777.

³ Chiș II, p. 105 (au fost condamnați la moarte principalii actori politici considerați vinovați de „atragerea țării în război împotriva Uniunii Sovietice”).

Ecourile unor mișcări, de altfel sortite eșecului prin atitudinea duplicitară a marilor puteri câștigătoare a războiului⁴, din Polonia sau Ungaria, au dus la îmbolduri și organizarea concretă a opoziției împotriva comunismului și în țara noastră, dar lupta de partizani, a unor grupări separate, a studenților a fost un pretext excelent pentru crearea batalioanelor securității, de urmărire și lichidare a oricăror luptători ai diferitelor mișcări sau condamnarea la moarte și executarea unor cetățeni care aveau curaj să gândească și să se exprime împotriva sistemului comunist.

În condițiile luptei pentru schimbarea conștiinței cetățenești aparținând înainte de război unei orientări monarho-parlamentare și dezvoltare democratică, într-o țară subordonată ideologic unui partid comunist⁵ cu conducere

⁴ La 2 aprilie 1944, ministrul de externe sovietic Viaceslav Molotov a făcut o declarație surprinzătoare – raportată la atitudinea exprimată până atunci de sovietici în negocierile cu anglo-americanii – privitoare la poziția U.R.S.S. față de România: „Guvernul sovietic declară că nu urmărește obiectivul de a schimba ordinea socială existentă în România, iar intrarea trupelor sovietice în România este o consecință a necesităților militare și a continuării rezistenței de către forțele inamice”. Înainte de emiterea comunicatului de mai sus, guvernul sovietic adusese la cunoștință partenerilor săi din vest și termenii generali în care intenționa să trateze România: 1. Trupele sovietice – care vor avea libertate nelimitată pe teritoriul românesc, în funcție de exigențele impuse de situația militară – nu vor avea statutul de armată de ocupație; 2. Basarabia și Bucovina de Nord rămăneau Uniunii Sovietice, în timp ce Transilvania urma să fie înapoiată României; 3. România urma să plătească reparații de război, ca despăgubire pentru distrugerile produse pe teritoriul sovietic în timpul campaniei din est. Responsabilii americani și britanici și-au dat acordul de principiu acestei oferte făcute de sovietici, întrezărind în promisiunea Moscovei de a respecta suveranitatea României speranța creării unui precedent și a unui model care să fie urmat în politica diriguitorilor de la Kremlin față de celelalte state din estul Europei. La circa un an de la emiterea declarației Molotov, Stalin i-a făcut lui Milovan Djilas atât de cunoscută confidențial: „Cel care ocupă un teritoriu își impune propriul sistem social. Fiecare își impune propriul sistem până acolo unde i-au ajuns armatele”. Este evidentă situarea la antipodi a punctelor de vedere exprimate de cei doi lideri sovietici. Discrepanța dintre ele nu trebuie să inducă o falsă dilemă: ca planurile postbelice ale responsabililor de la Kremlin s-ar fi modificat între aprilie 1944 și aprilie 1945. O examinare panoptică a evenimentelor derulate în raporturile dintre cei trei mari Aliați nu indică existența vreunui element motivant în această direcție. Fără a dori să exemplificăm excesiv lucrurile, dacă ne vom raporta la cursul politic ulterior încheierii celui de-al doilea război mondial, vom putea recunoaște în cuvintele lui Stalin intențiile reale ale conducerii de la Kremlin („Cronica unei tragedii inevitabile – comunizarea Europei de Est”, conform <https://cersipamanromanesc.wordpress.com/2015/11/09/cronica-unei-tragedii-inevitabile-comunizarea-europei-de-est>).

⁵ Ideologia comunistă a fost dezvoltată prin organizația Comintern. Ultimul Congres din anul 1935 a stabilit ca partidele să lupte în cadrul unor „Fronturi populare” împotriva fascismului. În anul 1938 s-a format Internaționala a IV-a comunistă care a recunoscut creșterea și ascensiunea nazismului (conform <https://ro.wikipedia.org/wiki/Comintern>).

numită de la Moscova⁶ s-au realizat mijloacele de represiune împotriva celor care erau opozanți politici, opozanți economici ori liberi cugetători sau chiar credincioși creștini ori de altă confesiune decât a bisericii ortodoxe autocefale. Lagărele, înființate începând cu anul 1945 prin decizia Partidului Comunist Român transmisă Consiliului de Miniștri și care aprobase deja la 1 noiembrie 1944 un Regulament pentru înființarea și funcționarea Centrelor de internare, erau construite în fiecare județ⁷ cu o capacitate de la 1000 persoane la 5000 persoane, internații fiind separați în raport de pregătirea intelectuală (intelectuali, burghezi, opozanți politici (unguri, sași, germani, preoți greco-catolici, mici proprietari de magazine, fabrici sau țărani denumiți „chiaburi” proprietari

⁶ Politica lui Stalin de Primul punct pe agenda Uniunii Sovietice a fost Polonia. Stalin: „Pentru poporul sovietic, Polonia nu este doar o chestiune de orgoliu, ci și una de securitate. De-a lungul istoriei, Polonia a fost coridorul prin care inamicul a atacat Rusia. Pentru noi, Polonia este o problemă de viață și de moarte”. Stalin a subliniat faptul că unele dintre dorințele sale în privința Poloniei nu erau negociabile: U.R.S.S. va păstra estul Poloniei. Alegerile desfășurate în 1949 au dus la transformarea oficială a Poloniei într-un stat socialist deși au fost contestate. Majoritatea analiștilor politici sunt de părere că rezultatele au fost falsificate. Divizarea Germaniei: urmau să fie formate patru zone de ocupație, una pentru fiecare dintre cele trei națiuni dominante, plus una pentru Franța. Capitala Berlin urma să fie împărțită tot în patru sectoare, deși se afla în zona sovietică de ocupație. Orașul a devenit un simbol major al Războiului Rece din cauza divizării orașului prin ridicarea zidului Berlinului (1961). Cei trei au decis ca toate guvernele originale să fie reînstate în țările invadate și toți civilii repatriați. Democrațiile se doreau a fi reînstate. În toate teritoriile urmau să se desfășoare alegeri libere, iar ordinea să fie redată Europei, după cum se arăta într-o declarație oficială: „Stabilirea păcii în Europa și reconstruirea vieții economice trebuie realizate prin procese care să permită oamenilor eliberați distrugerea ultimelor vestigii ale nazismului și fascismului și să creeze instituții democratice de ei alese”. Majoritatea populației din Europa de est a considerat Conferința de la Ialta drept un act de trădare din partea Occidentului. Acesta își are originea în credința că puterile aliate, deși afirmau valorile democratice, au încercat să asigure stabilitatea sacrificând pentru următorii 45 de ani națiunile din Europa de Est.

⁷ Chiș II, p. 106. Astfel de centre – lagăr erau înființate, spre exemplu la: la Târgu Jiu, Slobozia –Veche, Ciurel – București, Turnu Măgurele, Caracal, Arad Pâncota, Sebiș, Drăuți, Hălmagiu), Sighet, Brașov (Feldioara, Sânpetru, Brașov, Bihor (Târcia, Beiuș, Oradea): Un Centru de internare era structurat astfel încât perimetrul avea o zonă interzisă de 50 metri în care nimeni nu avea acces sub sancțiunea împușcării, în centre era interzisă orice comunicare cu exteriorul, nu erau admise nici un fel de ziare, reviste, literatură, cărți, materiale de scris, iar vizitele trebuiau să fie realizate cu discuții doar despre problemele stricte de familie. Paza era realizată de militari din Ministerul de Război, special instruiți că cei internați sunt „dușmani ai poporului” care nu aveau nici un drept de a comunica, nici măcar cu personalul. Deși deținerii erau în comun în barăci sau bordeie de câte 50 de persoane, iar în curtea lagărului se puteau întâlni persoanele internate cu ocazia scoaterii la muncă, separația fiind doar pe criteriul genului.

de pământ) sau de orientare împotriva Uniunii Sovietice. Plata cazării cu 10.000 lei a cazarmamentului și plata hrănirii pentru cei considerați cu venituri era una dintre primele măsuri prin care persoanele internate erau pauperizate prin dispoziții legale⁸.

Lupte efective de exterminare fizică, la fel ca pe front au fost purtate de către trupele de securitate înființate în 1948, împotriva grupelor de partizani ce s-au constituit pentru a lupta împotriva administrației comuniste și a prevederilor Convenției de Armistițiu încheiate între România și puterile care au exclus țara noastră dintre cele care au învins Germania (U.R.S.S., Regatul Unit al Marii Britanii și S.U.A.). Deși în mod ocult Anglia, Franța și S.U.A. încurajau luptele de partizani împotriva administrației comuniste, în mod diplomatic și al politicii efective, au cedat România sferei de influență și putere a U.R.S.S. situând-o în afara lumii libere și plasând-o în interiorul așa numitei „Cortine de fier” și în zona ulterioară a „Războiului rece”. În aceste condiții organizațiile luptătoare cum au fost „Organizația T (Tineretul)”, „Sumanele Negre”, „Haiducii lui Avram Iancu”, „M.N.R. – Mișcarea Națională Română”, „Graiuul sângelui” au fost urmărite pentru difuzarea de manifeste, pliante și broșuri, sabotaje, crearea de panică favorabilă unui război civil care să readucă România în sfera țărilor democratice. Membri acestor organizații au fost urmăriți în localitățile de acțiune, în munți, în casele particulare, unde odată depistați, erau împușcați fără procese, iar cei care îi ajutau în vreun fel (soții, copiii, rude, vecini, simpatizanți) cu bani, hrană sau adăpost erau arestați, torturați pentru a divulga întreaga mișcare, condamnați la moarte sau detenție de 25 de ani sau pe viață. Ziarele și cotidienele centrale și locale difuzau orice lichidare a unei astfel de organizații ca fiind o victorie a clasei muncitoare, a poporului împotriva imperialismului capitalist.

O decizie cu efecte devastatoare asupra lichidării celor care aveau curajul de a gândi altfel, împotriva politicii comuniste, a fost aceea din 23 septembrie 1949, când organele securității au fost implicate direct în activitatea de deținere. Conducerea direcționată spre represiune a penitenciarelor și a modului de deținere a fost hotărâtă prin numirea de ofițeri acoperiți în administrația închisorilor și conducerea, la nivel de comandanți, de către securitate a penitenciarelor. Aspectele conducerii de către organele securității a penitenciarelor a însumat mai multe aspecte cu relevanță exterminatorie.

Transformarea României într-o închisoare cu ziduri impenetrabile știrilor din afară, într-o zonă din care nu se putea ieși decât cu însoțitor securist ori

⁸ Regulamentul de organizare și funcționare a lagărelor și coloniilor de muncă: Decretul nr. 324/1957 se introduce colonia de muncă prin art. 33¹ unde vor fi repartizați condamnații la închisoare corecțională.

numai dacă securitatea aproba sau aviza favorabil, a fost de asemenea, una dintre metodele de menținere a poporului în afara lumii civilizate, dar și a educării copiilor și tinerilor în cultul comunist, singurul care era slăvit, cântat, aprobat, intens propagat printr-un sistem imens de lucrători specializați în munca politică. În acest fel, timp de peste 40 de ani, toate generațiile de copii, elevi, studenți, oameni de cultură, artă, știință precum și clasa muncitoare și țărănimea, au fost influențate spre valorile stabilite ca singurele posibile ale socialismului. Chiar și cultele religioase au fost obligate să accepte, sub sancțiunea scoaterii lor în afara legii, o coabitare cu politicile comuniste, deși credința, în mod evident, nu poate fi circumscrisă sferei filozofiei materialist dialectice.

În aceste condiții, România a fost cuprinsă într-un mecanism internațional în care rolul de conducere îl avea U.R.S.S., în care popoarele din sfera comunistă nu au avut de ales decât să se dezvolte pe această cale ideologică, în condițiile etatizării generalizate a tuturor mijloacelor de producție, financiare, industriale și agricole, în cultivarea exacerbată a cultului personalității unor conducători numiți de la Moscova și „aleși” pe lungi perioade de timp prin procedee și mijloace la început ilegale, apoi, după acapararea puterii politice printr-un sistem de delegare de la organizațiile locale spre centru, cu liste de candidați întocmite exclusiv de partidul unic.

Trecerea la ideologia comunistă s-a făcut prin forțarea popoarelor ocupate, prin împrejurările expansiunii Armatei Roșii spre Germania, prin faptul că țările ocupate de armata germană au fost la rândul lor ocupate de armata sovietică, care n-a mai plecat după instaurarea păcii europene. Ideologia comunistă a fost introdusă de către serviciile secrete ale U.R.S.S, după un plan întocmit din anii 1941-1943, vizându-se refacerea și extinderea „imperului” rus și chiar lărgirea lui⁹.

Șeful N.K.V.D. – serviciul secret rusesc, a transmis agenților infiltrați în conducerea statelor ocupate, directivele de distrugere a valorilor „capitaliste” pentru realizarea dominației viitoare a teritoriilor ocupate. Comisariatul poporului pentru Afaceri Interne a întocmit un document secret la 2 iunie 1947 cu numele de cod „Moscova 2-6-1947 K-AA/CC113, indicativ NK/003/47”. Documentul a fost descoperit în biroul fostului președinte al Poloniei Boleslaw Bierut și a fost pus la dispoziția presei în anul 1981 – în ziarul „Novi Dzienic”¹⁰. Planul lui Lavrentiy Pavlovich Beria, șeful serviciului secret, extins la toate țările viitoare socialiste era destinat distrugerii mai ales a elitelor,

⁹ Simpozionul „Experimentul Pitești” (21 decembrie 2010): „Opresiunea cultelor religioase din România în timpul dictaturii comuniste”.

¹⁰ A se vedea Anexa.

îndoctrinarea populației pentru „noile valori” și distrugerea economică în vederea subjugării acestor popoare prin foamete, incultură și teroare, cei care se opuneau puteau fi eliminați.

Pentru ilustrarea mecanismelor de forțare a popoarelor de trecere ideologică spre ideologia comunistă în cele ce urmează vom aborda câteva dintre cazurile asemănătoare României.

§2. Situația la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial în Ungaria

Ungaria anilor 1945-1956 este marcată, ca și situația din țara noastră, de înființarea, prin directivele „Aliaților” și mai ales ale U.R.S.S., de tribunale ale poporului, similar celui de la Nürnberg, pentru a fi judecați toți cei care se făceau vinovați de crime de război, toți cei care au luptat împotriva Uniunii Sovietice alături de Germania.

Cu același sistem de propagandă prin mass-media și radio, prin adunările populare ale oamenilor muncii s-a făcut o imensă manipulare a cetățenilor pentru a „curăța” Ungaria de personalitățile publice incomode, de politicienii de la vârful puterii și de militarii din comanda trupelor, în ideea politică de a sprijini procesele politice instrumentate în scopul de a se administra condamnaților pedepse cât mai severe.

În aceste tribunale ale poporului au fost numiți judecători dintre comuniști, care au profitat pentru a elimina din sfera politicii pe adversarii lor. Cei peste 1000 de judecători de carieră au fost înlocuiți cu elemente cu pregătire precară dar care erau loiali puterii politice comuniste, transformând justiția subordonată legii într-o justiție subordonată intereselor de clasă. În aceste condiții au fost judecați în „proces spectacol” și condamnați la spânzurătoare 400 de persoane din motive politice, 300.000 țărani au fost judecați pentru originea lor socială, deoarece aparțineau țărănimii mijlocii. Pedepse mai severe primeau „culacii” – nobilii, apoi burghezii și aristocrații iar muncitorii și țărani primeau pedepse mai blânde.

Tema preferată a acuzării în procesele politice era aceea că nu există prezumție de nevinovăție, astfel că pe baza unor acuzații neprobate puteau fi condamnate persoane nevinovate care nu-și puteau demonstra nevinovăția fiind arestați și nereprezentați în procese. Legea apără statul, nu pe cetățeni, ba chiar era împotriva acestora¹¹. După anul 1950, când Curtea Supremă de

¹¹ Alexandr Soljenițin descrie pe larg aceste lucruri, în *Arhipelagul Gulag*, Ed. Univers, București, 1998. Descrierea sistemului concentraționar sovietic s-a aplicat în mai mare sau mai mică măsură în toate țările ce au urmat calea socialismului.

Justiția a intrat în subordinea Ministerului de Justiție, abuzurile de drept s-au caracterizat prin pedepse aplicate pe bază de decrete guvernamentale, uneori secrete, care trimiteau la moarte persoanele incomode. Mișcarea politică împotriva comunismului, așa zisă „Revoluție din 1956” a fost înăbușită în sânge, 100 de persoane au fost executate imediat, iar în următorii ani, conform legii marțiale, 200.000 de persoane au fost victimele politice ale regimului comunist a președintelui Ianoș Kadar. În aceste condiții, desigur descrise aici succint, populația Ungariei a trecut la schimbarea forțată a ideologiei și a modului de abordare a valorilor umane spre directivele sovietice.

Deși Ungaria era considerată cea mai democratică „baracă socialistă”, elementele de schimbare erau doar de decor. De exemplu:

- După deceniul al șaptelea, când țările socialiste erau destul de prospere, anii 80 au însemnat o cădere economică deosebit de severă, discreditând socialismul maghiar;

- Țara s-a confruntat cu o problemă gravă a alcoolismului, a numărului de divorțuri și sinuciderilor;

- Noua generație educată în „stilul valorilor comuniste”, nu mai vedea evenimentul din 1956 decât ca pe o revoluție înăbușită;

- În deceniul al nouălea Ungaria era cea mai puțin represivă și orientată mai ales spre reformele inițiate de Gorbaciov în U.R.S.S.;

- Permanenta alunecare spre șovinism a politicii Ungariei cu direcție spre „apărarea” minorității maghiare din România este una dintre problemele politicii de la Budapesta.

Desigur că situația ideologică, a influențării maselor, nu s-a rezumat la represiunea elitelor și opozițiilor, ci la toate mijloacele culturale, de învățământ, sociale, de selecționare și promovare a cadrelor, prin artă, muzică, pictură, sculptură, sport și oricare alt gen de activitate socială. Trendul comunist odată declanșat, cu foarte mare greutate s-a putut întoarce din drumul său, mai ales că înțelegerea dintre marile puteri a fost un acord tacit de împărțire a sferelor de influență și stăpânire.

Despre sfârșitul comunismului și despre efectele acestuia în Europa de est nu avem loc în această cercetare, dar vom vorbi despre implicațiile sale în țara noastră.

§3. Situația la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial în Germania de Est (R.D.G.)

Nu se poate vorbi despre represiunea germanilor din perioada de după cel de al II-lea Război mondial, în Republica Democrată Germană, stat înființat prin

înțelegerea dintre aliații învingători, fără a vorbi despre marile distrugerii provocate de război, despre despăgubirile uriașe ce au fost plătite și desigur despre procesul de la Nürnberg.

Procesul de la Nürnberg, a fost îndreptat spre a da satisfacție învingătorilor, dar și pentru a pedepsi pe cei responsabili cu privire la unele infracțiuni imprescriptibile, cum sunt: participarea la o conspirație pentru comiterea de crime împotriva păcii; organizarea unor războaie de agresiune și a altor crime care afectau pacea lumii; crime de război; crime împotriva umanității.

S-a apreciat de istoricii celui de Al Doilea Război Mondial¹² că victimele războiului au fost de peste 60 milioane de oameni.

Înainte de sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial, la Conferința Tripartită din noiembrie 1943 de la Teheran, I.V. Stalin, a propus ca după război să fie condamnați între 50.000-100.000 ofițeri germani pentru contribuția la război, dar liderii S.U.A. și ai Marii Britanii nu au fost de acord decât cu un proces privind pe principalii responsabili.

Procesul s-a desfășurat la Nürnberg între 20 noiembrie 1945 și s-a încheiat la 1 octombrie 1946 în baza „Chartei de la Londra” care reglementa pentru prima dată modul de organizare a procesului și baza legală a acestuia. Sentințele cu moartea, închisoare și chiar achitarea s-au pronunțat pentru cei 24 foști lideri ai Germaniei¹³. Condamnarea extrem de severă a fost un exemplu cu privire la ce urmează să se întâmple cu cei care distrug destine și comunități, indiferent dacă sunt în timp de război sau pace. Chiar și Rudolf Hess, adjunctul lui Hitler, care a încercat să scape de pedeapsă fugind cu un avion în Scoția pentru a „negocia” o pace separată, a fost condamnat la o pedeapsă de 20 de ani închisoare, pe care i-a executat în întregime iar înainte de liberarea din Spandau s-a sinucis.

¹² Gh. Buzatu, S. Acatrinei, D. Onișor, H. Dumitrescu, *România în ecuația războiului și păcii, 1939-1947*, Ed. Tipo Moldova, Iași, 2009.

¹³ Ministrul de interne Wilhelm Frick, ministrul aviației Herman Goering (s-a sinucis în noaptea premergătoare sentinței), șeful Înaltului Comandament al armatei Alfred Jodl, liderul SS Ernst Kaltenbrunner, șeful OKW Wilhelm Keitel, ministrul de externe Joachim von Ribbentrop, ideologul șef și ministru al teritoriilor ocupate Alfred Rosenberg, plenipotențiarul programului de muncă forțată Fritz Sauckel, responsabilul pentru ocuparea Austriei și comisar al Reich-ului în Olanda Arthur Seyss-Inquart, gauleiterul Franconiei Julius Streicher, secretarul partidului nazist Martin Borman (în contumacie, el murise între timp), guvernatorul general al Poloniei ocupate Hans Frank. Dintre cei judecați șapte persoane au fost condamnate la închisoare pe viață ori pe diferite termene, patru au fost achitate, o persoană s-a sinucis (J.J. Heydecker, J. Leeb, *Procesul de la Nurenberg*, Ed. Orizonturi, București, 2015, vol. 2, p. 132).